

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Затверджено
Вченою радою факультету журналістики
Запорізького національного університету
протокол № 2 від 26 вересня 2023 р.
Голова Вченої ради, декан

В. В. Костюк
М. П.

НАРАТИВНІ ФЕНОМЕНИ В СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії

зі спеціальності 061 Журналістика
освітньо-наукова програма Журналістика

Укладач:

Ковпак В. А., професор кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності,
доктор наук із соціальних комунікацій, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-наукової програми

К.Г. Сірінюк-Долгарьова

Запоріжжя 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна, вечірня, заочна форми навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>06 Журналістика</u> (шифр і назва)	вибіркова
		Цикл професійної підготовки
Змістових модулів – 4	Спеціальність 061 Журналістика (код і найменування)	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		2-й
		Лекції 12 год.
		Практичні 12 год.
Освітньо-наукова програма <u>Журналістика</u> (назва програми)		Самостійна робота
Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)		60 год.
		Вид підсумкового контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Наративні феномени в соціокомунікаційному просторі» є ознайомлення здобувачів третього рівня вищої освіти з комплексним аналізом наративних феноменів у соціокомунікаційному просторі.

Основні **завдання** курсу: ознайомлення з наратологією як інтерпретативними науковими практиками, наративною типологією в науковому дискурсі; усебічне вивчення національних наративів (гранд-наративу) у контексті стратегічних комунікацій та комунікаційних стратегій війни наративів, формування знань щодо репертуару наративів, що впливають на імідж України, їхніх тематичних груп, меседж-боксів стратегічного наративу, формування практичних навиків використання наративних практик інструменталізації знання, зокрема засобами масової комунікації.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких програмних **компетентностей і програмних результатів навчання**:

Програмні компетентності	
ЗК 2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 5	Здатність до критичного мислення
ЗК 10	Здатність розв'язувати комплексні проблеми журналістики на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
ЗК 11	Здатність до міжособистісної взаємодії та комунікації; володіння технікою публічних виступів, риторики та аргументації
СК 1	Здатність до розуміння основних концепцій, історичних витоків, сучасного стану та тенденції розвитку журналістики; оволодіння термінологією з

	досліджуваного наукового напрямку.
СК 2	Здатність здійснювати планування та виконання оригінальних досліджень, досягати наукових результатів, які створюють нові знання як у предметній області, так і в міждисциплінарних напрямках, і можуть бути опубліковані у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях з галузі журналістики та суміжних галузей
СК 4	Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у галузі журналістики, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.
СК 6	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти, в тому числі міждисциплінарні, з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, міжкультурних та правових аспектів; демонструвати лідерство та відповідальність під час їх реалізації
Програмні результати навчання	
ПРН 1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з предметної області та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
ПРН 2	Глибоко розуміти загальні принципи, методи, методології наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері журналістики та у викладацькій практиці.
ПРН 4	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, спостережень, наявні літературні дані з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем.
ПРН 6	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми зі спеціальності «Журналістика» державною та іноземною мовами; оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях з дотриманням правил академічного письма; здійснювати ефективну міжособистісну комунікацію; демонструвати навички публічних виступів, аргументації та риторики.
ПРН 7	Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.
ПРН 9	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми із врахуванням соціальних, економічних, екологічних, етичних, міжкультурних, євроінтеграційних та правових аспектів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Наратологія. Наративна типологія в науковому дискурсі.

Тема 1. Науковий наратив: фахові аспекти. Становлення наратології як самостійної інтерпретативної дисципліни. Модель комунікації наративного типу. Наративи: основні ознаки, типологія в аспекті структури і композиції, аргументаційний потенціал. Функції наративів у науковому тексті. Термінологічна система: наратив, метанаратив, мастер-наратив, гранд-наратив, стратегічний наратив, «малий наратив», протонаратив.

Змістовий модуль 2. Національні наративи в контексті стратегічних комунікацій

Тема 2. Сучасний український гранд-наратив: підходи, концепції. Стратегічні комунікації як інтегроване використання різноманітних комунікативних інструментів для просування і захисту інтересів системи у довгостроковій перспективі, відповідно до її місії та стратегічних цілей. Український гранд-наратив. Локально-регіональні рівні українського наративу. Війна наративів. Від наративізму до «нового когнітивізму» – когнітивно-інформаційної парадигми. Криза «великих наративів» та проблема «методологічного націоналізму». Ворожі наративи.

Змістовий модуль 3. Наративні технології моделювання іміджу України

Тема 3. Наратив як основа іміджевих стратегічних комунікацій. Репертуар наративів, що впливають на імідж України, їхні тематичні групи. Культурно-комунікативні феномени інформаційного простору як меседж-бокси стратегічного наративу. Футурологічний наратив. Нон-фікшн наративи.

Змістовий модуль 4. Наративні практики інструменталізації знання

Тема 4. Наративи засобів масової комунікації. Музейні наративи як чинники політики пам'яті. Формати кінонаративу та тенденції до створення кінотексту як мультимодального кінонаративу. Творення візуального наративу. Мистецькі наративи як «м'яка сила» культурної дипломатії та інформаційної політики держави.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л.	прак т.	сам. роб.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Наратологія. Наративна типологія в науковому дискурсі				
Тема 1. Науковий наратив: фахові аспекти	20	2	2	16
Разом за змістовим модулем 1	20	2	2	16
Змістовий модуль 2. Національні наративи в контексті стратегічних комунікацій				
Тема 2. Сучасний український гранд-наратив: підходи, концепції	20	2	2	16
Разом за змістовим модулем 2	20	2	2	16
Змістовий модуль 3. Наративні технології моделювання іміджу України				
Тема 3. Наратив як основа іміджевих стратегічних комунікацій	25	4	4	17
Разом за змістовим модулем 3	25	4	4	17
Змістовий модуль 4. Наративні практики інструменталізації знання				

Тема 4. Наративи засобів масової комунікації	25	4	4	17
Разом за змістовим модулем 4	25	4	4	17
Усього годин	90	12	12	66

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Наратологія. Наративна типологія в науковому дискурсі		
1	Тема 1. Науковий наратив: фахові аспекти	2
	Разом за змістовим модулем 1	2
Змістовий модуль 2. Національні наративи в контексті стратегічних комунікацій		
2	Тема 2. Сучасний український гранд-наратив: підходи, концепції	2
	Разом за змістовим модулем 2	2
Змістовий модуль 3. Наративні технології моделювання іміджу України		
3.	Тема 3. Наратив як основа іміджевих стратегічних комунікацій	4
	Разом за змістовим модулем 3	4
Змістовий модуль 4. Наративні практики інструменталізації знання		
4.	Тема 4. Наративи засобів масової комунікації	4
	Разом за змістовим модулем 4	4
Усього годин		12

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Наратологія. Наративна типологія в науковому дискурсі		
1	Тема 1. Науковий наратив: фахові аспекти	2
	Разом за змістовим модулем 1	2
Змістовий модуль 2. Національні наративи в контексті стратегічних комунікацій		
2	Тема 2. Сучасний український гранд-наратив: підходи, концепції	2
	Разом за змістовим модулем 2	2
Змістовий модуль 3. Наративні технології моделювання іміджу України		
3.	Тема 3. Наратив як основа іміджевих стратегічних комунікацій	4
	Разом за змістовим модулем 3	4
Змістовий модуль 4. Наративні практики інструменталізації знання		
4.	Тема 4. Наративи засобів масової комунікації	4
	Разом за змістовим модулем 4	4
Усього годин		12

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Наратологія. Наративна типологія в науковому дискурсі		

1	Тема 1. Науковий нарратив: фахові аспекти	16
	Разом за змістовим модулем 1	16
Змістовий модуль 2. Національні нарративи в контексті стратегічних комунікацій		
2	Тема 2. Сучасний український гранд-нарратив: підходи, концепції	16
	Разом за змістовим модулем 2	16
Змістовий модуль 3. Нарративні технології моделювання іміджу України		
3.	Тема 3. Нарратив як основа іміджевих стратегічних комунікацій	17
	Разом за змістовим модулем 3	17
Змістовий модуль 4. Нарративні практики інструменталізації знання		
4.	Тема 4. Нарративи засобів масової комунікації	17
	Разом за змістовим модулем 4	17
Усього годин		66

8. ВИДИ КОНТРОЛЮ І СИСТЕМА НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ

№ змістового модуля	Вид контролю	Кіл-ть балів
ПОТОЧНИЙ		
1	<i>Аналітичний кейс:</i> Застосувати когнітивні операції “виймання / діставання” з дослідницької тканини наукової розвідки тих нарративних моделей або нарративних структур, які як певні імпліцитні модуси формують і формують текстове знання (<i>max 5 балів</i>)	5
	<i>Самостійна робота 1.</i> Виявити смислоформувальні конструкти в науковій розвідці для репрезентації дослідження (<i>max 10 балів</i>)	10
2	<i>Аналітичний кейс:</i> Виявити стратегічні нарративи в українському медіадискурсі для комунікаційних стратегій: фреймінгу, праймінгу, «порядку денного» (<i>max 5 балів</i>)	5
	<i>Самостійна робота:</i> Дослідження медіапростору щодо формування українського гранд-нарративу, локально-регіональних нарративів, війни нарративів та імплементації наукового проекту в національний нарратив (<i>max 10 балів</i>)	10
3	<i>Аналітичний кейс:</i> Добір фактичної бази нарративних технологій моделювання іміджу держави (<i>max 5 балів</i>)	5
	<i>Самостійна робота:</i> Розробка нарративних практик для моделювання іміджу держави: проектна діяльність (<i>max 10 балів</i>)	10
4	<i>Аналітичний кейс:</i> Аналіз нарративного контенту музеалії (кіно та інших ЗМК) як джерело інформації та пізнання подієвого полотна. (<i>max 5 балів</i>)	5
	<i>Самостійна робота:</i> Дослідити нарративи креативних індустрій як «м'яку силу» культурної дипломатії та інформаційної політики держави (<i>max 10 балів</i>)	10
<i>Загалом за поточним контролем</i>		60
ПІДСУМКОВИЙ		
	Залік, у т.ч.	40
	<i>Пройти онлайн-курс «Дезінформація: види, інструменти та</i>	20

	<i>способи захисту» на сайті Prometheus, модулі якого містять детальну інформацію про типологію наративів у контексті формування дезінформації та дефініціювання цього поняття: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DISINFO101+2021_T2/course/</i>	
	<i>Підготовка фінального проєкту</i>	20
Разом:		100

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ №	Контрольні заходи	Критерії оцінювання
ПОТОЧНИЙ		
1	Самостійна робота Практичні завдання	<i>Максимальна кіл-ть балів за модуль – 15. Максимальна кіл-ть балів за завдання: 5 (аналітичний кейс); 10. (самостійна робота). При цьому оцінюється правильність і повнота виконаного завдання: виконано правильно, повністю із застосуванням оригінального підходу (5-4 бали / 15-10 балів); містить незначні неточності (3-2 бали / 9-5 балів), завдання виконано неправильно або із суттєвими помилками й неповністю (1 бал / 4-1 бал).</i>
ПІДСУМКОВИЙ		
2	Фінальний проєкт	<i>Максимальна кіл-ть балів – 20. Обсяг – 10 сторінок А4. Times New Roman, 14 pt, 1,5 інтервал. Презентація (10-12 слайдів) повинна бути актуальна за темою, структурно гармонійна та цілісна, змістовна, мовностилістично досконала. Завдання виконано у повному обсязі, без логічних, фактологічних, стилістичних, орфографічних і граматичних помилок, використана професійна термінологія, презентація відповідає змісту проєкту, логічно ілюструє його – 20-15 балів; 2) завдання виконано частково, з лексичними, орфографічними та граматичними помилками, презентація не в повному обсязі відображає зміст проєкту, частково ілюструє його – 14-10 балів; 3) завдання виконано з великою кількістю помилок, презентація або не відповідає змісту проєкту, або взагалі відсутня – 9-0 балів.</i>
3	Онлайн-курс	<i>Максимальна кіл-ть балів – 20. Пройти онлайн-курс «Дезінформація: види, інструменти та способи захисту» на сайті Prometheus, модулі якого містять детальну інформацію про типологію наративів у контексті формування дезінформації та дефініціювання цього поняття: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DISINFO101+2021_T2/course/, що засвідчить наявність сертифіката. Сертифікат генерується за умови набрання не менше 60% правильних відповідей за фінальний тест курсу.</i>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>За шкалою ECTS</i>	<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>
---------------------------	-----------------------------------	---------------------------------------

A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

Оцінка 5 (відмінно) (90 – 100 балів) виставляється, якщо здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок, а також оригінальний підхід під час виконання практичних завдань.

Оцінка 4 (добре) (74 – 89 балів) виставляється, якщо здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та надання письмових відповідей; в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань. Проте, при викладенні деяких теоретичних питань та вирішення практичних завдань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, може припускатися окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок.

Оцінка 3 (задовільно) (60 – 73 бали) виставляється, якщо здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та надання письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації; демонструє середній рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись при цьому суттєвих неточностей та окремих помилок.

Оцінка 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) (35 – 59 балів) виставляється, якщо здобувач слабо володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає його під час усних виступів та надання письмових відповідей; демонструє низький рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись суттєвих помилок та неточностей.

Оцінка 1 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (0 – 34 бали) виставляється, якщо здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, не в змозі розкрити зміст більшості питань під час усних виступів та надання письмових відповідей; не вміє застосовувати отримані уміння й навички під час виконання практичних завдань.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Модулі 1-4

1. Афанасьєв О., Василенко І. Функції наративу в науковому тексті. URL: <https://www.sworld.com.ua/simpoz5/20.pdf>
2. Гречка С. Наративні технології моделювання іміджу України в умовах інформаційно-психологічного протиборства. *Молодий вчений*. № 8 (84). 2020. С. 183–189. URL: <https://molodyivchenui.ua/index.php/journal/article/view/793>
3. Дослідження встановило найпоширеніший наратив розпропаганди щодо війни – найактивніше його просувають в Україні. 01 вересня 2022. *Детектор медіа*. URL: <https://detector.media/infospace/article/202434/2022-09-01-doslidzhennya-vstanovylo-nauposhyrenishyuu-naratyv-rospropagandy-shchodo-viyny-nayaktyvnishe-yogo-prosuvaют-v-ukraini/>
4. Зикун Н., Бессараб А., Пономаренко Л. Наратив як контентна основа міжнародних стратегічних комунікацій. *Держава і регіони. Серія: Соціальні комунікації*, 2020 р. № 1 (41). С. 4–10. URL: https://www.researchgate.net/publication/339857164_NARATIV_AK_KONTENTNA_OSNOVA_MIZNARODNIH_STRATEGICNIH_KOMUNIKACIJ
5. Золотухін Д. Український стратегічний наратив: «матчастина». *Укрінформ*. 15.01.2019. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2620105-ukrainskij-strategicnij-narativ-matcastina.html>
6. Казаков М. Гранд-нاراتив у історії. *Спільне*. URL: <https://commons.com.ua/uk/grand-narativ-u-istoriyi/>
7. Ковпак В. До питання документних ресурсів стратегічних комунікацій. *Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 28 квітня 2021 р., м. Запоріжжя [Електронний ресурс] / В.Л. Погребна, В.М. Попович, Н.В. Островська, О.О. Турба та ін. Електрон. дані. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2021. С. 170–173.*
8. Ковпак В.А. Інформаційно-комунікаційна діяльність світового українства як «м'яка сила»: документні ресурси, стратегічні наративи. *Стратегічні комунікації суб'єктів політики в умовах сучасної політичної дійсності* : колективна монографія / за заг. ред. Хорішко Л. С. Запоріжжя : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. С. 30–61.
9. Ковпак В. Культурний гранд-нاراتив на сторінках преси світового українства як смисловий базис для системи координат сучасної культурної традиції. *Держава і регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2019. № 2 (38). С. 4–12.
10. Ковпак В. Протонаратив: соціокомунікаційний підхід. *Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі : Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 9–10 квітня 2020 р.)* / редкол.: В.Л. Погребна, В.М. Попович, Н.В. Островська, Т.О. Серга та ін. [Електронний ресурс] Електрон. дані. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2020. С. 261–265.
11. Маркова М., Перевошиков К. Холера, чума й російська пропаганда: огляд наративів про охорону здоров'я. *Вокс Чек*. Випуск № 4. 5 липня 2022. URL: <https://voxukraine.org/holera-chuma-j-rosijska-propaganda-oglyad-naratyviv-pro-suspilne-zdorov-ya-vypusk-4/>
12. Основи наратології : хрестоматія до дисципліни (вибрані статті) / уклад. Р. Л. Савчук. Івано-Франківськ : ПНУ, 2019. 40 с.

13. Почепцов Г. Не читайте чужих наративів. *Укрінформ*. 19.10.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3596443-ne-citajte-cuzih-narativiv.html>
14. Ре-візія історії. Російська історична пропаганда та Україна / За ред. В. Єрмоленка. Київ : К.І.С., 2019. 99 с. URL: https://internews.ua/storage/app/media/Re_vision_2019_ua.pdf
15. Сліпченко С. Українцям час мислити не точковими фейками, а глобальними наративами – керівниця VoxCheck. *Детектор медіа. MediaSapiens*. 05 травня 2022. URL: <https://ms.detector.media/trendi/post/29434/2022-05-05-ukraintsyam-chas-myslyty-ne-tochkovomu-feykamy-a-globalnymy-naratyvamy-kerivnytsya-voxccheck/>
16. Соросята, Стерненко та джінса: імідж громадського сектору в українських медіа. *Інститут масової інформації*. 02.04.2021. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/aktyvisty-cheretka-i38251>
17. Спадщина маєтків і музеї: рухаючись у напрямку трансформації. *У лабіринтах наративів: досвід музеїв Литви і України*: [колективна монографія] / Наук. ред. Рута Шермукшніте, Вільнюс : Вільнюський університет, 2019. С. 85–99.
18. Стратегічні наративи і їх битви у геополітиці, війнах і бізнесі – виклики і ризики для України. *Воєнна партія України*. 12.01.22. URL: <http://surl.li/dpjbjbt>
19. Толокольнікова К. На російському ТБ існує шість основних наративів, спрямованих проти України – дослідження УКУМЦ. *Детектор медіа. MediaSapiens*. URL: <https://ms.detector.media/mediadoslidzhennya/post/21216/2018-05-24-na-rosiyskomu-tb-isnuie-shist-osnovnykh-naratyviv-spryamovanykh-proty-ukrainy-doslidzhennya-ukmts/>
20. Хахула Л., Ільницький В. Сучасні українські музейні наративи як чинники детравматизації пам'яті про тоталітаризми ХХ ст. *Проблеми гуманітарних наук*: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія, 2020, 4/45. С. 347–370. URL: <file:///C:/Users/1/Downloads/215328-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-491342-1-10-20201124.pdf>
21. Чадюк М. Візуальний наратив спротиву. 02 жовтня 2020. URL: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/vizualnyu-naratyv-sprotyvu>
22. Bruner J. The narrative Construction of reality. 2022. URL: https://www.sas.upenn.edu/~cavitch/pdf-library/Bruner_Narrative.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Детектор Медіа. Наративи. URL : <https://detector.media/tag/3251/>
2. Ре-візія історії: російська історична пропаганда та Україна. URL : <https://internews.ua/opportunity/revision>
3. Інститут масової інформації. Фейки і наративи. URL : <https://imi.org.ua/monitorings/fakes-and-narratives>
4. Авдєєва М. Порівнюємо антиукраїнські наративи кремлівської пропаганди в Білорусі та в Україні. URL: <https://texty.org.ua/fragments/102371/porivnyuyemo-antyukrayinski-naratyvu-kremlivskoyi-propahandy-v-bilorusi-ta-v-ukrayini/>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : <https://nbuv.gov.ua>
6. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws>
7. Oxford Reference Online [Інтернет-ресурс]: Електронні версії словників, довідників та енциклопедій видавництва Oxford University Press. Розділ:

гуманітарні і соціальні науки: класика, історія та археологія, міфологія і фольклор,
релігія і філософія.